

GUNA BRIEDE

Dzimusi: 1921. gada 1. februārī Rīgā

Mācības: Jelgavas, Valmieras un Rīgas Kurlmēmo skolā, rokdarbu kursos

Darbs: Rīgas mācību — ražošanas uzņēmumā

Nedzirdīgo organizācijā: no 1938. gada

Sabiedriskie nopelni: pašdarbības aktrise, sporta aktīviste, zīmju valodas konsultante un vārdnīcas veidotāja, darbaudzinātāja

LNS Goda biedres nosaukums piešķirts 1990. gadā

Kā radās «Pūt, vējiņi» Māte

Kaut gadu skaits arvien aug, Guna Briede ir tikpat enerģiska un dzīvespriecīga kā jaunībā, kā visu mūžu. Dzīve metusi dažādus līkločus, bet viņa smej tik priecīgi un gaiši, ka smieklī neviļus raisās arī pārējos.

Guna Briede ir nedzirdīgo teātra pirmās paaudzes aktrise: divcēliens «Tīna», kurā spēlēja 3 aktieri, viena no tiem Guna Briede, tika izrādīts neskaitāmas reizes gan nedzirdīgo biedrības rajonu nodaļās, gan viesizrādēs ārpus Latvijas, un tas ir arī Gunas nopelns, ka ar to drāmas ansamblis uzreiz ieguva lielu popularitāti.

Un tad nāca Guna ar «Pūt, vējiņi»...

Guna Briede bija viena no talantīgākām aktrisēm, kas ilgus gadus veidoja rīdzinieku teātra trupas kodolu. Tieši viņa bija tā, kas reiz piegāja pie režisores Elksnes, turot rokā Raiņa lugu «Pūt, vējiņi», visu aktieru vārdā lūdza sākt jaunu posmu drāmas kolektīva darbā — lielas vairākcēlienu lugas iestudēšanu.

Režisore sākumā bija nobijusies, vai izdosies, tomēr lomas tika sadalītas, darbs varēja sākties. Guna Briede tēloja Māti. Skatītāji izrādi uzņēma ar izpratni un sirsnīgumu. Atklājās, ka šī Raiņa luga nedzirdīgajiem nebūt nav sveša. Par to bija parūpējusies pati Guna Briede, Raiņa un Aspazijas krustmeita.

Desmit gadus šī Raiņa luga nodrošināja sev paliekošu vietu ansambļa repertuārā. Pati **Guna Briede** atceras: *»Katra jauna izrāde manī nostiprināja pārlicību, ka no drāmas kolektīva vairs neaiziešu nekad, ja tikai režisorei un kolektīvam būšu vajadzīga... Vislielāko prieku man sniedza Mātes loma Raiņa lugā «Pūt, vējiņi». Sajutu lielu atbildību pret autoru, pret režisora un kolektīva darbu.»*

Drāmas teātris izmēģināja spēkus arī vairākās citās liela apjoma lugās, kurās galvenās lomas joprojām spēlēja Guna Briede.

Zīmju valodas kopēja

Visi atceras Gunu ne vien kā apdāvinātu aktrisi, bet arī kā zīmju valodas konsultanti, kas to kopa arī uz skatuves. Izcilā aktrise milzīgu mīlestības darbu paveikusi, arī veidojot kopā ar autoru kolektīvu pirmo unikālo izdevumu «Nedzirdīgo runas žestu vārdnīca» (1962), kurā fotomodeles lomā atveidoja vairāk nekā 3000 vārdu zīmes.

Bērnu dienas, jaunība — ieguvumi, zaudējumi

Guna Briede dzimusi triju bērnu ģimenē. Vecāki: māte — grāmatvede, tēvs — Ulmaņlaika Saeimas deputāts.

Pusotra gada vecumā pēc gripas epidēmijas zaudēja dzirdi, tāpēc mācības uzsāka Jelgavas Kurlmēmo skolā. Tālāk sekoja Valmieras skola, bet gala izglītība tika iegūta Rīgas skolā 17 gadu vecumā.

Mamma ļoti rūpējās, lai meita apgūtu vērtīgu amatu visai dzīvei, tāpēc Guna pabeidza 2 gadu rokdarbu kursus. No tā laika patika uz rokdarbiem saglabājusies nemainīgi. Par to liecina viņas darinātās jaukās sedziņas un sarežģītie izšuvumi. *«Gan mamma, gan tētis ļoti mūs mīlēja, rūpējās par mums, bērniem. Kaut biju kurlmēma, vecāki pacietīgi mācīja man skaistu valodu,»* ar mīlumu stāsta Guna Briede.

Laimīgā ģimenes dzīve drīz vien beidzās, jo tēva politiskās darbības dēļ sākās ģimenes represijas. Kad vecāki tika apcietināti, Guna pārcēlās uz dzīvi pie vecmāmiņas Kuldīgā. *«Un tad es pamatīgi iemīlējos!»* Guna Briede to paziņo ar īpašu intonāciju. *«Savā klasesbiedrā Gotfrīdā Briedī — priekš manis īpašā vīrietī. Man ir ļoti labs dēls. Meitiņu gan zaudējam, kad viņai bija 5 gadiņi. Meningīts,»* nopūšas Guna. Tad atkal sekoja ģimenes vajāšana un apcietinājums, bet, tā kā Guna jau bija precējusies un ieguvusi citu uzvārdu, viņa no cietuma izglābās. Taču tēvs 1942. gadā tika nošauts Solīkamskas cietumā.

17 gadu vecumā Guna iestājās Nedzirdīgo biedrībā (1938): *«Tā kā man bija bagāta valoda un skaista zīmju valoda, tad A.Celms mani tūlīt iesaistīja teātrī un liktenīgi — uz mūžu es to iemīlēju. Mums bija tik lieliska režisore E.Elksne. Īstus aktierus no mums izaudzināja. Man*

bija daudz nozīmīgu lomu. Ar viesizrādēm gandrīz visā toreizējā padomju savienībā bijām».

Darbs un amatu maiņa

Guna Briede vairāk nekā četrdesmit gadus uzcītīgi nostrādāja Rīgas MRU, veidojot amata karjeru no grāmatsējējas līdz apģērbu marķētājai un apģērbu kvalitātes kontrolierei. Kaudzi goda rakstu un atzinību saņēmusi, daudzas jaunās šuvējas mācījusi amata prasmē.

Vēl Guna Briede jaunībā bija arī laba slēpotāja un peldētāja. Abas ar Vilmu Gregori visur aktīvi piedalījās.

Siltas mīlestības saulītē

Tagad Guna Briede dzīvo skaisti izremontētā dzīvoklī Kuldīgā.

«Man ir ļoti labs, strādīgs un rūpīgs dēls — dzīvoklī eiroremontu uztaisīja, skaistas mēbeles nopirka. Viņš labi pārvalda zīmju valodu. Viņu maziņu ļoti mīlēju, tagad pati sildos mīlestības saulītē. Uz režisores E.Elksnes 100 gadu jubileju mani aizveda. Vēl man ir divi brīnišķīgi mazdēli un 4 mazmazbērniņi. Man ir Anna, mana kaimiņiene, kura jau 7 gadus ikdienā man palīdz. Burvīgs cilvēks! Arī tagad daudz grāmatu, žurnālu kalnus lasu tāpat kā jaunībā.»

Kad cilvēkiem nosauc Gunas Briedes vārdu, visi kā viens viņu min kā talantīgu aktrisi, gaišu cilvēku, kurš prot lieliski jokot, kuru satiekot kļūst labi ap sir-di.

Palīdz Anna: *Gunu tādu — jautru pazīstu jau 10 gadus, viņa nekad nav dusmīga! Tik daudz zina! Visu dzīvi man ir izstāstījusi, zīmju valodu iemācījusi. Man patiess prieks viņai palīdzēt.*

Laima Karlštrēma, Kuldīgas kluba vadītāja: *Gunu pazīstu jau trīsdesmit gadus. Skolas laikā bieži*

skatījos uzvedumus, kuros viņa piedalījās. Tik brīnišķīga aktrise ar lielu talantu! Tas nevarēja neiekrīst acīs un atmiņā. Kad uzzināju, ka arī viņa dzīvo Kuldīgā, sāku bieži viņu apciemot. Mums joprojām ir viegli un interesanti sarunāties, nesu viņai grāmatas un žurnālus, ko palasīt.

Par Gunu varu teikt tikai to labāko — gudra, interesanta, ar bagātu valodu. Viņa mums, kuldīdzniekiem, vienmēr stāsta par vēsturi, devusi daudz gudru padomu! Tieši šodienas jaunieši no mūsu Gunas var mācīties, kā būt uzņēmīgiem, zinātkāriem, daudz lasīt. Bez tam — arī svarīgi: kaut visiem būtu tik laba humora izjūta kā viņai. Un lai Gunai turas laba veselība un dzīvesprieks arī turpmāk!

1990. gadā Gunai Briedei par lielu ieguldījumu nedzirdīgo teātra mākslas attīstībā piešķirts LNS Goda biedres nosaukums. **D.D.**

Guna Briede: «Joprojām priecājos par LNS aktīvo darbību, visam sekoju līdzī. Uzskatu, ka katrs ir ko labu darījis savā laikā. LNS komanda labus darbus veikusi gan manā jaunībā, gan tagad. Vienīgā vēlme — lai augtu aktīvāka jaunā paaudze, jo LNS darbam ir jāturpinās un jāattīstās.»

